

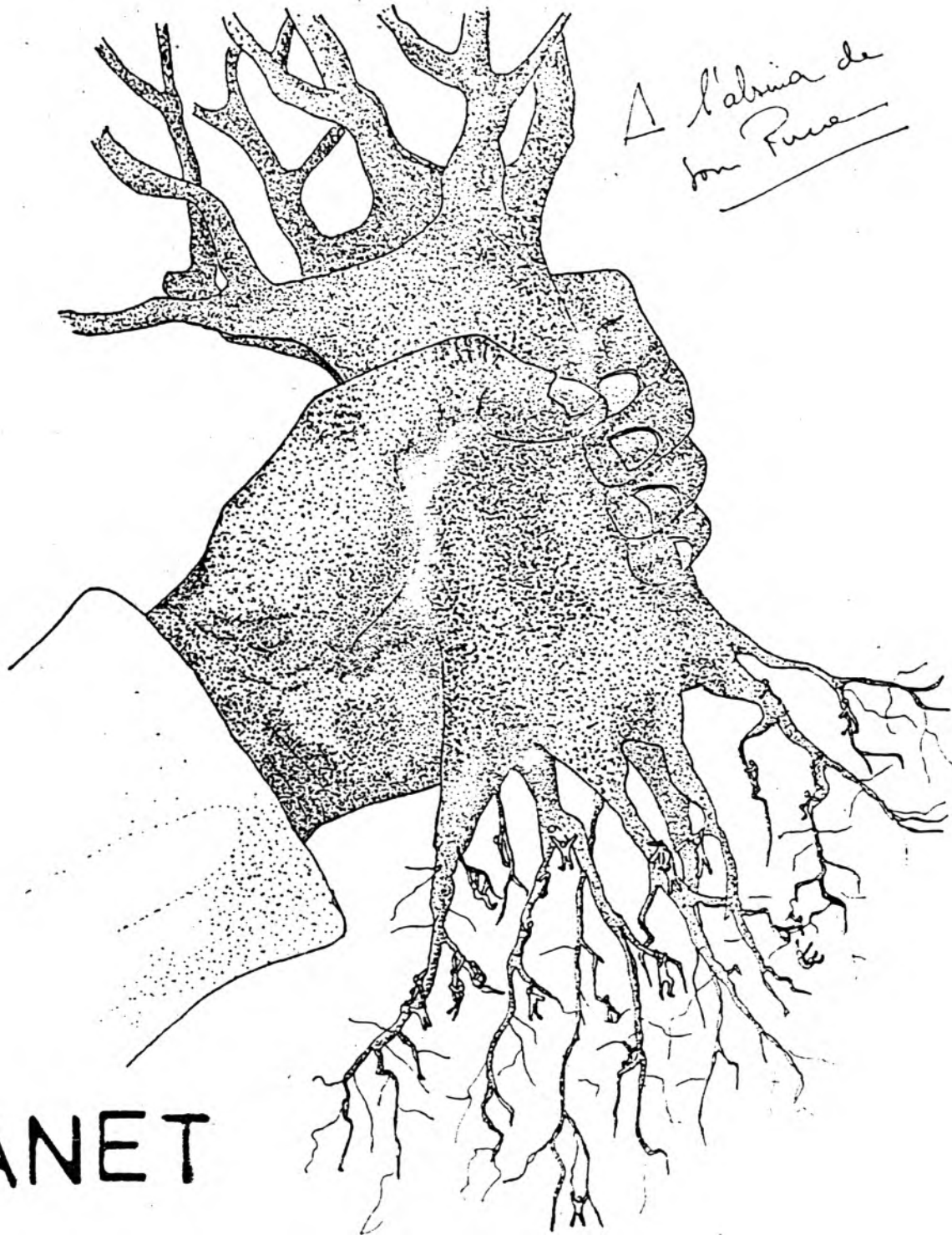
CAMPANET

publicació de l'O.C.E.

JULIOL-AGOST 1983 Nº 9

S
A
L
V
E
M

A l'obra de
Jon Rius

CAMPANET

CAMPANET
Revista Bimensual

Publicació de l'OCB
Campanet (mallorca)

COORDINADOR

Joan Pons Pol

EQUIP DE REDACCIÓ

Joan Buades

Joan Pons

Miquel Vives

ADMINISTRACIÓ

Pere March

PUBLICITAT

Joan Buades

IMPRIMEIX

Bohigas, S.A.

DIPOSIT LEGAL

P.M. 659/1982

Preu: 75 pts.

PORTADA

Bennassar-Colom.

EDITORIAL.

SALVEM CAMPANET

Sofrim atemptats urbanístics des de aspectes i indrets diferents. La naturalesa està en perill. No miram massa el conservar l'història que ens porta en sí una alzina, ni el canviar l'imatge d'un abeurador. Tot pot canviar-se per la nova imatge que ens porta la societat actual, basada en la comoditat. Salvar les alzines i salvar lo nostre no és res més que salvar l'història.

S'embruten els torrents, es deixen fems a les voreres dels camins, es deixen caure els papers en terra. No hi ha dubte que civisme i educació van units i són premises que serveixen per definir a la gent que habita dins un entorn social.

Davant els resultats electorals som molt pessimistes del que es pugui fer per salvaguardar el nostre patrimoni natural i artístic. Als campaneters ens coneixeran i ens definiran per fets. Per tant, demostrem lo que som. Salvem el que és nostre.

S U M A R I

- 2.- Editorial
- 3 i 4.- Informació municipal
- 5 i 6.- Entrevista amb: Magdalena Solivellas.
- 7 i 8.- Les rondalles: un gran valor.
- 9 i 10.- La ciutat dels llibres: "Jardins de Pau" i "Flors de Murta"
- 11, 12 i 13.- Conversa amb: "L'Amo En Toni de Sa Teulera"
- 14.- Agenda de la Vila.
- 15.- Còmic.
- 16.- Informació general.-

informació

MUNICIPAL

EN MARXA

UNA NOVA ETAPA

A les darreres sessions de l'Ajuntament presidit per Pere Vilanova (UCD) ja no es debatién massa coses. Es deixaven fer les coses per als qui, el 8 de Maig, sortissin elegits.

Coneguts els resultats electorals, era evident que Joan Martorell (AP) tornaria a ser el Batle de Campanet. I així la votació del 23 de Maig donà el resultat esperat: 6 vots per al candidat d'AP (Joan Martorell) i 5 per a la candidata del PSM (Jerònia Rayó). L'un i l'altra pronunciaren unes breus paraules i Pere Vilanova -acabat el seu mandat de Batle- entregà la vara a Joan Martorell.

Un altre ple extraordinari tengué lloc el 8 de Juny a les 12'30 del matí, hora poc avinent per celebrar sessions municipals. Diuen que això és degut a què al batle Joan Martorell no li agrada que assistesqui gent a les sessions. No hi va haver manera que explicàs per quina raó li interessava tant celebrar els Plens els dematins i a hores de feina.

El batle volia que els plens ordinaris es fessin cada dos mesos. A la fi, després de molta discussió entre el batle i l'oposició, s'arribà a un acord. Damià Pons(PSM) exposava els motius perquè els plenaris no convenia que fossin els dematins. Deia, també, que era massa poc fer-los cada dos mesos, tenint en compte la gran quantitat de matèries a tractar. Manifestà que això de fer les sessions el dematí era funcionar d'esquena al poble de Campanet. A la fi, per unanimitat, s'arribà a l'acord següent:

- a) Els plens ordinaris es faran mensualment durant els tres primers mesos pròxims, el darrer dilluns de cada mes a les 12,30 del dematí. Després passaran a celebrar-se el darrer dimarts de cada mes, a les 9,30 del vespre.
- b) La Comissió Permanent es reunirà a les 10 del vespre, cada dimecres.
- c) Els Plens amb caràcter extraordinari seran a les 10 del vespre.

LA COMISSIÓ PERMANENT

La Comissió Permanent estarà formada pel batle Joan Martorell, Jaume Pol (1er. Tinent Batle), Nicolau Martorell (2on. Tinent Batle), Jerònia Rayó (3er. Tinent Batle) i Andreu Gual (4art. Tinent Batle).

LES COMISSIONS INFORMATIVES

L'Ajuntament està estructurat en cinc Comissions Informatives i una Comissió Especial: la del Servei d'Aigua Potable. Les Comissions són les següents:

COMISSIO DE CULTURA I ESPORTS.- President: Jaume Pol. Vocals: Joan Beltran, Damià Pons i Jaume Ordinas.

COMISSIO D'URBANISME.- President: Nicolau Martorell. Vocals: Joan Beltran, Jerònia Rayó i Antònia Femenia.

COMISSIO D'HISENDA.- President: Joan Beltran. Vocals: Nicolau Martorell, Jaume Ordinas i Damià Pons.

COMISSIO DE SANITAT.- President: Tomàs Pons. Vocals: Jaume Pol, Jerònia Rayó i Antònia Femenia.

COMISSIO DE GOVERNACIO.- President: Cristòfol Palou. Vocals: Nicolau Martorell, Andreu Gual i Antònia Femenia.

COMISSIO ESPECIAL DEL SERVEI D'AIGUA POTABLE.- President: Joan Martorell. Vocals: Tomàs Pons, Nicolau Martorell, Andreu Gual i Jerònia Rayó.

El batle ha volgut que formassin part d'aquesta Comissió Especial diversos campaneters -no sabem amb quin criteri són escollits- però celebrada la primera reunió els acords presos no han estat respectats per Joan Martorell. Si això ha de seguir així val més prescindir de participacions fantasmals i deixar anar la demagògia.

EL PRIMER PLE EXTRAORDINARI

Tengué lloc dia 15 de juny a les 10 del vespre. Hi assistiren tots els regidors. Destaquem-hi els següents punts:

1) L'empleada de l'Ajuntament Catalina Buades "Tomeva", sol.licitava una ajuda de 150.000 pts. per abonar les estades a la Clínica "Mare Nostrum". A petició del regidor Damià Pons (PSM), el tema quedà damunt la taula a l'espera d'un informe clínic i econòmic sobre la sol.licitant.

2) Jaume Pol informà sobre el Programa de Festes de Sant Victorià, amb un pressupost que s'acosta a les 500.000 pts. Altra vegada Damià Pons (PSM) intervingué i remarcà que la programació era pobre quant a actes culturals i puntualitzà que s'havia marginat a l'OCB.

3) Joan Martorell informà que havia realitzat gestions per suprimir el femer de Sa Canastreta. Afirmà que havia avisat els pobles de Búger, Selva i Mandor que a partir del dia 1 de Juliol no hi podrien dur més brutor. Jerònia Rayó (PSM) li recordà que la supressió del femer de Sa Canastreta era un punt del programa electoral dels socialistes i que el felicitava per adoptar-lo.

4) El batle informà extensament de les gestions sobre el Servei d'Aigua Potable, per tal d'assegurar-ne el suministro a tot Campanet. També al.ludí breument al tema polèmic del Camí Vell de Pollença. En el tema de l'aigua i en el del femer de Sa Canastreta hi hagué intents d'intervenció del públic que foren tallats en sec per Joan Martorell. El batle es permeté al.lusions constants al deficient treball de recollida de fems de Llorenç Buades "des Rafalet", acusant-lo fins i tot d'irregularitats laborals. Però quan aquest volgué intervenir, Joan Martorell li negà la paraula dient: "Tu calla, que qui no tens ni veu ni vot". Això causà una pèssima impressió a tothom.

Entrevista amb

Magdalena Solivellas

1.-¿Quina significació personal i social té, per a tu, el fet d'haver estat la primera regidora dins l'Ajuntament de Campanet?

-A nivell social, crec que ha estat un fet important, que fa veure a la gent que les dones podem estar dins l'Ajuntament, sense que passi res de l'altre món. A més, les dones, vivim els problemes del poble tant o més que els homes.

Personalment no m'ha produït cap classe d'orgull haver estat la primera dona regidora a Campanet, l'única cosa que podria dir és que m'ha donat una gran experiència.

2.-¿Quina actitud creus que tenen els partits polítics a l'hora d'aficar dones dins les candidatures, i per quines raons trobes que van proposar-te estar dins la candidatura del PSM?

-Jo crec que no tenen cap actitud especial, que això de posar una dona dins una candidatura ja ho tenen superat. En el meu cas, crec que varen proposar-m'ho perquè era delegada de CC.OO, a la fàbrica on feia feina i estava relacionada amb molta gent del poble.

3.-¿Creus que la gent té cap tipus de prejudici a l'hora de valorar la tasca d'una dona dins l'Ajuntament?

-No, no crec que la gent tengui cap prejudici i el manco a Campanet el nombre de vots que hem obtingut demostra clarament que la gent no té cap mania a l'hora de votar una dona. A més, pens que la gent ho va superant a poc a poc, de cada dia estam més avesats a veure dones ocupant càrrecs que abans sols ocupaven els homes.

4.-¿Trobes que els altres regidors tenien una actitud diferent amb tu perquè eres una dona?

-No, no he vist mai cap actitud rara pel fet que fos una dona.

5.- Fés-nos un balanç dels primers quatre anys d'Ajuntament democràtic.

-Crec que s'han aconseguit coses importants: la transparència en les gestions municipals, la col.laboració del poble i, en general, les relacions poble-ajuntament han millorat molt. Per altra banda

Crec que hauriem de dividir aquests quatre anys en dues etapes: En la primera es varen aconseguir moltes coses bones pel poble: canvi de noms dels carrers, festes més populars....i en la segona etapa crec que no hi ha hagut res de satisfactori: problemes d'aigua, coster de son Puça, dimissió dels nostres regidors de les comissions informatives. (Ja no hi pintàvem res). Respecte a la comissió de sanitat, no estic gaire satisfet del que he fet; s'haguessin pogut fer moltes més coses, però sempre he trobat moltes traves a l'hora de dur-les endavant, també he de dir que les lleis són molt antigues i fins i tot es contradueixen entre elles, per tant dificulten encara més la feina.

6.- ¿De quina manera creus que poden col.laborar l'Ajuntament, Associació de pares i Escola per fer una política d'informació sexual de cara als al.lots?

- Seria molt interessant fer conferències sobre planificació familiar i educació sexual, dirigides a la gent jove i no tant jove, per tal d'informar al màxim a la gent. A més, el fet d'ajuntar-mos amb altres entitats li donaria un caràcter més general, més obert a tothom.

També seria interessant que hi hagués una col.laboració entre el metge i l'Ajuntament, establint un dia al mes perquè tothom pogués anar a consultar-li dubtes o a comentar-li algun problema.

7.-¿Quines altres coses voldries afegir per acabar aquesta entrevista?

-Bé, jo voldria dir que hi ha gent que durant aquests quatre anys ha fet molta de feina, com en Pere Reynés i En Damià Pons i que no se'ls hi ha reconegut. També demanaria una major col.laboració a la gent del poble: A vegades s'haurien de preocupar un poc més dels problemes generals que afecten a tot el poble i no solsament dels seus particulars.

A L O M A

XX

ESTANC
I
PAPERERIA
MARIA GELABERT
LLIBRES
I MATERIAL
ESCOLAR

**VENDA
DE
FONES**
CARRER BERNAT SALAS
Nº 2 (CA'N DIEGO)

**Sempre més i millor
per promoure
la nostra vertadera cultura**

LES RONDALLES

un gran valor

Fa cert anys que ha desaparegut quasi totalment el fet de contar contes i rondalles als nins petits. La televisió ha substituït el padrí o la padrina i hem deixat una cosa ben nostra per substituir-la per una cosa estranya, hem deixat una activitat formadora per substituir-la per una altra no tant formadora i -en cert casos - deformadora i tot.

Amb aquestes quatre retxes voldria animar la gent a contar una altra vegada rondalles als al.lots a què en demanin com les demanaven altre temps: Padrí, nos conteu una rondalla....?

El fet que no contem rondalles als nostres infants es deu que moltes vegades no comprenem bé tot el valor formatiu que tenen i jo aquí voldria posar-vos un poc al corrent de tot aquest valor.

Mai no veureu un al.lot tan content com quan contem una rondalla, per tant les rondalles creen habiys d'atenció, de concentració en les coses que tanta falta fan avui en dia.

Per altre part, les rondalles fan que la imaginació de l'al.lot es desperti i que funcioni i cada un -a la seva manera - sa imaginant coses molt diferents. Això és molt diferent de la televisió on tots ets al.lots hi veuen el mateix i no han de fer cap esforç per imaginar-se el que passa. I pensen que avui en dia la imaginació és tan important com la intel·ligència i això per moltes -per no dir totes- les professions que ougui dur a terme l'al.lot el dia de demà; ¿Què faria un arquitecte sense imaginació? O un escriptor? I dins la vida personal la imaginació també ens ajuda a viure més enllà del nostre petit món rutinari de cada dia.

El contingut de les rondalles per altre part va molt més endins del que es podria suposar. Encara que no ens en donem compte, quan el nin escolta una rondalla aprèn moltes coses entre altres:

Que el mon no el conquisten els que tenen por, els que no s'arrisquen, sinó aquells que són capaços de vèncer la por, que saben que quan l'han vista deprop no és res.

Que només podran arribar a esser homes o dones quan se sapigen independitzar dels pares.

Que el mal i la violència no duen en lloc sinó que son absurds, no valen la pena.

Que les coses no s'obtenen gratuïtament sinó que cada un ha de posar el que hi pot posar de la seva part, tot costa.

Que és millor fer el bé que el mal.

Que per obtenir una cosa que valgui la pena s'ha de fer molta feina i passar molts de perills i maldecaps.

Per altra part, l'al.lot que és petit i encara no se pot arriscar a segons quins perills, amb les rondalles s'enfrenta i s'arrisca a aquests perills encara que només sigui amb la imaginació - i així es fa més valent de cada vegada per després poder enfrontar-se a la gran aventura de la vida.

Podiem citar moltes més coses, però per no cansar ho deixarem (per venturar) per a un altre dia.

Pens que totes aquestes raons ens poden moure a intentar llevar un poc la pols de la nostra memòria i a la nostra imaginació o a llegir algun delstoms de rondalles per passar més d'una vetlada de comunicació plena davant la foganya o devora la camilla contant una rondalla: Això era i no era.....

FRANCESC LLADO

BANCA MARCH

El primer Banc de les Balears

LA CIUTAT DELS LLIBRES.*

JARDINS DE PAU de J.F.MARCH

FLORS DE MURTA de Margalida AMENGUAL

Recentment han arribat a la redacció de la nostra revista dos llibres de poesia que contenen uns poemes nascuts de la més profunda autenticitat dels seus autors. Ens referim als Jardins de pau de Joan Francesc March i a les Flors de murta de Margalida Amengual. En ambdós casos, es tracta d'una poesia sense artifici, entroncada en l'expressió directa i senzilla de la tradició popular.

En el cas de J.F.March es tracta d'un autor que ha publicat ja quatre novel·les ---elementals com un crit i contundents com un cop de puny escopit a la cara del militarisme i de la inconsciència d'un poble que no sap quina és la seva identitat--- i, a més a més, la Història de Santa Margalida, el seu poble nadiu. L'apassionament de J.F.March és ben d'agrair en una terra com la nostra en la què hi senyoregen l'apatia i la indiferència. Els poemes de Jardins de pau són caracteritzats amb precisió pel mateix autor: Aquests poemes, com totes les meves obres en prosa, expressen l'anhel d'un món millor, poblat d'homes i dones que estimin tot quan ens envolta, des de les coses més petites fins a les més grans. L'estil vol ser directe, obert, popular com els dels antics joglars i trobadors. Jo no puc acceptar una poesia hermètica, de minories segregades. Preferesc esser un joglar de la nostra gent, que no un gran poeta desconnectat dels problemes i esperances del poble. La citació ens és ben útil per a revelar-nos els objectius de l'autor i, a la vegada, els resultats que aconseguix. March renuncia apriorísticament a elaborar uns poemes formalment treballats i lingüísticament renovadors; la seva pretensió no és altre que comunicar amb paraules planeres tot un conjunt de conviccions arrelades en les dues passions més sentides per l'autor: l'amor a la seva pàtria mallorquina i un cristianisme concebut com a camí de justícia i fraternitat.

La temàtica de Jardins de pau proclama amb coratge aquestes conviccions de l'autor: cants d'enamorament a la naturalesa, crides a favor de la pau i la fraternitat i rebuig del bel·licisme, incitacions a l'objecció de consciència, manifestacions de solidaritat amb els països subdesenvolupats, defensa del patrimoni cultural (la llengua catalana) i natural ("Salvem Sa Dragonera") dels mallorquins,...

També l'ús predominant de la cançó com a forma poètica s'explica per l'interès que en tot moment demostra J.F. March per a obtenir una comunicació fàcil amb el lector.

La primera particularitat de Flors de murta és que es tracta d'un recull en l'elaboració del qual hi han intervingut diversos membres d'una mateixa família: Margalida Amengual és l'autora dels vint-i-vuit poemes, la seva filla Maria Antònia hi ha afegit unes il·lustracions minúscules i suggerents i el seu fill Joan ha estat el responsable de la preparació tècnica de l'edició, feta amb el sistema de la fotocòpia. Un aspecte característic del llibre és, precisament, esser una manifestació escrita d'un nucli familiar solidari que, imprimint els poemes, eternitza uns sentiments i unes referències compartides.

Flors de murta (1982) és el primer recull de versos que publica M. Amengual Bisquerra, una dona de Campanet que ha sabut respondre creativament a la sensibilitat per la paraula literària que des de sempre han tingut molts d'homes i dones del poble. La llarga llista de noms de glosadors que sobreveuen en la memòria col·lectiva dels

mallorquins en seria una bona mostra d'aquesta sensibilitat.

Les poesies de M. Amengual neixen del coneixement de dues tradicions literàries ben concretes: la popular, encarnada pels glosadors, i la culta representada per la poesia paisatgística de l'Escola Mallorquina. En definitiva, de les dues úniques tradicions que eren a l'abast d'una dona mallorquina de formació autodidacta.

La pretensió del recull és declaradament modesta. L'autora només pretèn deixar un testimoni escrit dels seus amors: ja sigui pels membres de la seva família ("A les meves filles", "Ma mare", "A la meva primera néta",...), o per la naturalesa i determinats indrets del paisatge de la seva terra ("El poble de Campanet", "Valldemossa", "El torrent de Sant Miquel", "Massana", "La Margalida", "Murta florida"...), o pels símbols espirituals que motiven la religiositat de l'autora ("Gloses al Sant Crist de Sant Miquel", "Gloses a la Beata").

Es tracta d'un llibret senzill, enormement simpàtic, que només aspira a servir de mitjà d'enllaç afectiu entre un grup familiar que comparteix una mateixa memòria. D'altra banda, resulta ben agradable trobar un recull de poemes nascuts espontàniament de la inspiració d'una autora que no pertany a la tribu d'escriptors culturalistes sinó a la immensa multitud que anomenam poble. Això sí, però, amb tots els condicionaments i limitacions d'aquest.

Un darrer aspecte cal remarcar positivament: el llibret està escrit en la llengua que parlem els mallorquins d'ençà fa set segles: en el mateix català en què els nostres Miquel dels Sants Oliver i Llorenç Riber escriviren les seves poesies o La ciutat de Mallorca o La minyonia d'un infant orat. I això té molt de mèrit, ja que l'autora pertany a les generacions que no pogueren aprendre la seva llengua a les escoles.

damià pons i pons

CONVERSA CIMS

L'AMO

ANTONI

DE "SA TEULERA"

Vaig néixer a Campanet, dia 2 de novembre de l'any 1900. Me diuen de "Sa Teulera de Can Dolç". Aquesta Teulera de Can Dolç era d'una tia de sa meva pradina. Es meu pradí -son pare de mumpare- en tenia una a Son Pocos, a baix de tot des Carrer de Sa Teulera. Li deien sa Teulera de Ca Madò Salada i es carrer agafà es nom d'aquesta teulera des meu pradí. I quan es pradí i sa pradina deixaren sa Teulera de Ca Madò Salada, a Son Pocos, varen passar aquí, en es Carrer des Molins, a sa Teulera de Can Dolç que era, com t'he dit, d'una tia de sa meva pradina. Com veus, aquí és molt antic. Tota sa vida he fet de teuler. Mumpare i es pradí ja hi feien. I un cosí que també venia a fer feina amb noltros. Jo m'hi vaig posar de petit. I ben jovenet que era! Vaig néixer aquí i sempre he estat aquí. Vaig aprendre de llegir i escriure amb sos frares des bavargi, que tenien es col·legi en es Carrer des Molins. Sé es mallorquí i es castellà. He estat un mes a França. Però no entenc es francès!

LLENYA I TERRA PER A SA TEULERA

A una teulera hi ha es forn per coure i es pati per fer feina. Fèiem es fang es dia que l'havíem de mester. Un dia o dos antes dúiem sa llenya necessària i la posàvem dins un clot a posta. Sa teulera emplea tota casta de llenya: auzina, pi, mata... Però sa de garrover i ametler, no. Perquè són males de tragar i escarrinxen molt. Dúiem llenya de Son Monjo, de Biniatró, de Llibellí, d'Es Camp, de Fangar, de Massana... Es carboners feien es feixos i els ho compràvem. Jo anava a cercar-los. A'n es bosc de So Na Pacs hi vaig anar molts de pics, també.

A primeres hores que jo traginava terra per sa teulera, la dúiem de Santiani. Es clot estava part d'avall s'Hort d'Auboraiet. D'aquí mos varen fer fogir per qüestió de vots. Mumpare, al cel sia, era d'una banda i es senyor de Santiani era de s'altra. I de Santiani mos n'anàrem a Son Grau, que tenia es clot devora ses cases i ara està ple de figueres. I ho vàrem deixar perque es senyor de Son Grau no volia que en treguéssim. Capritxos de senyors! I mos n'anàrem a Caselles, i d'aquí en vàrem dur tres o quatre anys. Es clot de Caselles estava davant ses cases. Era des senyor de Massana i ho va vendre. I també vàrem haver de fogir. I mos n'anàrem a Monnàber Vei, que té es clot entre ses cases i sa muntanya. En vàrem dur catorze o quinze anys. Llavors això se va vendre i també fogirem. Mos va convenir més un qui la mos duia amb un camion de sa banda d'Inca i ja no anàrem a cercar-ne pus. I encara seguim així. Ara també en duim de Vilafranca, que és molt bona, i la mesclam amb s'altra.

Sa terra de Campanet és bona per fer teules. Ha de ser una terra argilosa, sense gens de mac. N'hi ha molta per aquest barri! Ara ja no en treuen a Campanet, perque ja no hi ha teuleres. Quan jo era jove n'hi havia cinc a Campanet.

Sa Teulera de Can Dolç que és sa nostra. A Son Pocos hi havia sa de Can Macià. N'hi havia una altra devora es Creuer de Sa Pobla. Llavonses una a Son Jan. I devers l'any 32, en feren una devora s'Hostal d'En Bord. De teuleres no n'hi havia a cada poble. Però a molts de pobles de per aquí sí que n'hi havia: a Pollença, a Muro, a Petra, a Santa Margalida, a Selva... Dins Palma també n'hi havia moltes. Dins es Carrer de Sa Gerreria, n'hi he vistes set a un redol de dos-cents metres. A S'Hort des Ca també n'hi havia una altra. Ara ses teuleres han fuit molt.

Sa terra de Monnàber Vei era millor que sa de Santiani. Sa de Santiani no servia per fer gerres. Ara duim terra de Vilafranca. És vermeia o negra. Però tota sola és massa forta, mala d'obrar. Mesolada amb s'altra, va bé. Només fa vint anys que duim terra de Vilafranca. Perque com jo era jove, com l'havies de dur? Sa de Campanet no és tan bona. Per dur-mos-ne terra anàvem a parlar amb so senyor i pagàvem un tant cada any. Pagàvem a barrisc, no a tant sa carretada. Quan jo ja era casat, pagàvem mil pessetes cada any a Santiani. A Son Grau pagàvem trenta duros cada any. Poríem treure tota sa terra que volíem, però no en poríem vendre a un altre. I si sa vida pujava, pujàvem. Però de vegades estàvem quatre o cinc anys sense carviar.

Trèiem sa terra en haver passat Sant Jaume. L'has de treure com és eixut. D'hivern, no. Perque brusqueja i t'enfangues per tot. Trèiem terra una quinzena de dies i fèiem un munt devora es clot. Llavonses la posàvem dins es carro a lloure, fora sacs. I la dúiem cap a Campanet. Si era banyada l'esteníem damunt una era. I en esser eixuta la molíem amb un trui que teníem. La porgàvem amb un garbell. I la teníem guardada a un sequer, davall un porxo, perque no se banyàs. I quan l'havies de mester, la duies a'n es trui i es mul rodava fins a migdia. I feta aqueixa pols, teníem unes piques per fer es fang amb sa mà. El pastàvem i llavors esperàvem un dia o dos perque es fang estàs més reposat. I llavors fèiem ses peces. No les dúiem tot d'una a'n es forn. Ca! Havien d'eixugar! D'estiu les fas avui i passat demà les pots posar dins es forn. En s'hivern han de mester uns dies per eixugar.

PRODUCCIÓ I MERCAT

A sa teulera pories fallar. No era cap cosa que li haguessis d'estar sempre damunt. Jo també feia feina pes camp. Ses teuleres de Campanet no tenien feina tot l'any. L'amo de Son Jan tenia moltetes de finques i es temps d'anar pes camp no feia de teuler. I l'amo de sa teulera des Creuer de Sa Pobla, igual. Sa teulera donava per menjar, però s'hi guanyaven pocs cèntims. No és una feina perillosa, sa nostra. I no hi he vist mai un accident. Però no era cap cosa que t'hi poguessis fer millonari!

Com jo era al.lot, fèiem molts de cadufos de s'nia, tubos per posar dins sa terra, cossiols, ribells i cubells. I teules també. Teníem un torn que anava amb so peu. Fèiem ses teules amb un motlo, amb sa mà. Eren més grosses i no tan ben fetes com ara. Llavors s'usava això! Amb teules nostres feren sa Capella de Ca Ses Monges, es Cementeri Nou, S'Escola de Son Pocos... Jo he vist que aquí mos feien ses teules a escarada: a tres reials es cent! Ja em diràs que hi porien guanyar! En s'hivern, a les cinc ja picaven. En lloc de moldre sa terra amb un

trui, picaven sa terra amb un maç. Era un maç de fusta que tenia un forat i li posaven un mànc i voltaven. Se feien es fang i el porgaven. I feien tres-centes teules. En s'hivern empleaven llum de petròlio, perque no fa dia. Era un familiar nostre es qui les feia, a ses teules.

A Campanet veniem poca cosa de sa feina que fèiem a sa teulera. La major part anava a Sa Pobla. I a Inca. I també a Llobí. Noltros anàvem fent sense que nos comanassin. En s'hivern teniem poca feina des camp a Sa Pobla. I es poblers agafaven dos o tres carros, venien i se'n duien ses teules. Pegava sa bolitxada i nos feien net! Noltros anàvem a vendre cada dijous a Inca i cada diumenge a Sa Pobla, amb so carro. De Campanet no enviàvem res a fora Mallorca. Però ses teules de Palma embarcaven molt de gènero cap a Maó, Ciutadella i Eivissa. Embarcaven moltes alfàbies i ribells. De jovenet jo tenia poca feina a sa teulera. Però devers l'any 18 començaren a fer molta d'obra per Sa Pobla i Muro. I això de teules va tenir una demanda grossa. Per Campanet, poca cosa.

Per fer una teulera o modificar-la llogaves i picapreder i li deies: "Has de fer això o això altre". Sa teulera se fa de materials comuns. Però es material des forn és de toves. Les fèiem noltros mateixos amb un motlo. Amb toves sa fa sa parret des forn. D'aquestes toves no en veniem. En veniem d'una altra casta, més petites, per fer forns per pastar. Dins es forn hi posàvem ses teules com eren eixutes. Se componen a tires, una damunt s'altra i llavors hi poses es cossiols. Es fum de sa teulera no és dolent. I ses cendres de sa llenya les tiràvem a'n ets abres de ses nostres finques.

SA TEULERA, AVUI

Ara fèim ses teules a màquina, més petites i més corioses. També he vist posar un motoret de l'electricitat a'n aquest torn que anava a coces. Amb so temps, tot això de ses sínies s'ha perdut. I això de tubo, també. Es cadufos començaren a desaparèixer quan posaren aquestes "centrifules" per treure aigo. Es ribells també s'han perdut molt. Sa teulera se manté ara de cossiols, teules i bevedors. Però noltros nos estimam més fer un cossiols que una teula. Primer venia, una setmana sí i una altra no, un homo de Pollença per fer cossiols a sa nostra teulera, perque aquí no en feien. Ara compren cossiols tot l'any. Ve gent de Sa Pobla, d'Inca i d'altres pobles a dur-se'n. De vegades feim encàrrecs, però per lo regular, no. Feim feina, venen i se'n duen. Sa forma des cossiols també ha canviat. Ara feim uns modelos que altre temps no s'usaven. De siurells no n'he vists fer mai a Campanet. A Inca i a Pòrtol, sí.

Ara feim poca feina a sa teulera. A Campanet hem quedat tot sols. I es forn l'has d'usar o si no s'aboleix. En tenim un que és segur que s'abolirà. Això de sa teulera és feina de família. Si no, és morta. Si noltros haguéssim de tenir tres homos llogats, no podríem anar. A Campanet han fuit molts d'ets oficis antics.

(Aquesta conversa amb Antoni Bisquerra i Bennassar "de Sa Teulera de Can Dolç" fou gravada per Damià Ferrà-Ponç a Campanet, dia 14 de juny de 1.981)

agenda de la vila.

N A I X A M E N T S

- ANNA SERRA DEVESA
Filla de Miquel i Alicia
- JOAN GARAU FIGUEROLA
Fill de Jaume i Francesca
- CRISTOFOL TORRENS MORELL
Fill de Cristòfol i Jerònia
- FRANCESCA REINES VIDAL
Filla de Jaume i Esperança.
- JOAN RAYO PAYERAS
Fill de Jaume i Catalina.
- JORDI SAMPOL CALDES
Fill de Garpar i Antonia
- JOSEP ANTONI REINES PONS
Fill de Antoni i Margalida

C A S A M E N T S

- /JAUME FRAU TOMAS
I
MARIA VICTORI REINES PONS
- /JOAN VADELL NADAL
I
MARGALIDA MIR GUAL
- /JAUME SERVERA MUNT
II
CATALINA BENNASSAR PONS

D E F U N C I O N S

- MARIA MATEU HERRACH
- MIQUEL-TONI BALLESTER SIMONET
- JOANA BENNASSAR MORELL
- APOLONIA BUALES PONS

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Bar
Sol**

aquest estiu vos ofereix

FRAULES
AMB NATA
GELATS VARIATS
I COMBINATS

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

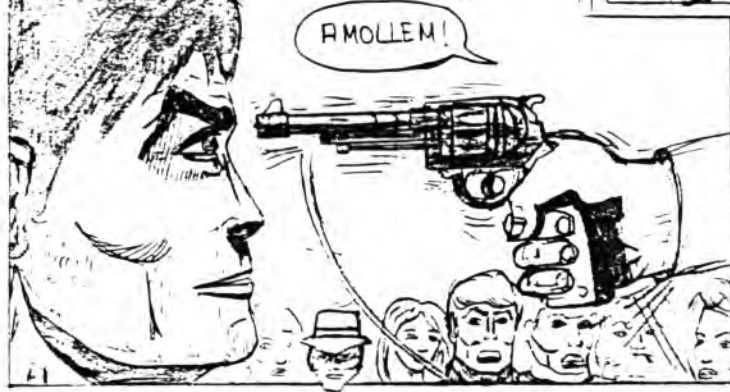
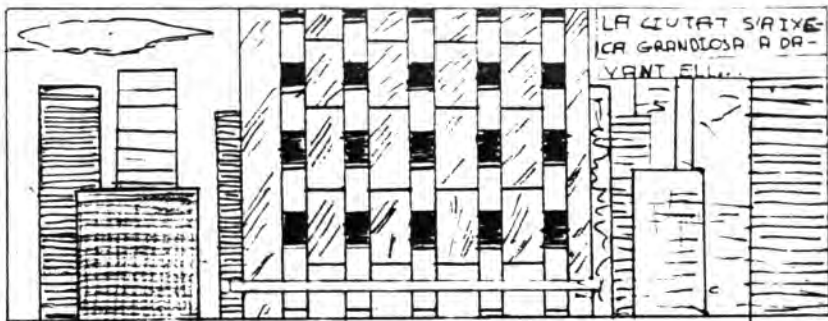

chamburcy

yogur
natural

GARANTIA NESTLÉ

CHAMBURCY ; el yogur dels
ESPORTISTES

-informació general

de Campanet

ABRIL

- L'Obra cultural Balear projecta la pel·lícula "Aquello chalados en sus locos cacharros."
- El dissabte dia 9 ,projecten "Toma el dinero y corre de "Woody Alen". El mateix dia N'Alberto Muniagori -nin ferit a l'atentat d'Enterria- visita les coves.
- Diumenge dia 17 comença la campanya electoral amb "Mitins" del P.S.M. i A.P.
- El dia 22 i "La Hermandad de do nantes de sangre" visita el poble.
- El diumenge 24 amb motiu del nº especial de la "Revista Campanet" es convoca una taula rodona a l'Ajuntament. Estan convidats els dos partits polítics que es presenten a l'Ajuntament A.P. i P.S.M.. Alianza Popular no hi compareix.
- El dia 25 el batle -Pere Vilanova- s'entrevista amb Mateu Castelló amb la finalitat d'estudiar la problemàtica del "Camí Vell de Pollença".
- El dia 29 ,en Mateu Castelló ve a veure les obres del "Camí Vell de Pollença".

MAIG

- Dia 1 Ignaguració de la restauració de l'Oratori de Sant Miquel i de l'enllumenat elèctric.

- Durant el mes de maig el Col·legi Públic de Campanet visita la Fira Nàutica d'Alcúdia, fàbriques d'Inca etc. Alhora organitza una sèrie de Conferències dirigides a Pares i Alumnes de cara a l'ensenyança a B. U.P. i F.P.
- Dia 8 eleccions municipals. Resultats: 6 (A.P.) i 5 (P.S.M.) a l'hora de fer les actes s'equivoquen.
- Dia 13 Conferència sobre YOGA.
- Dissabte 14 sopar de comiat del Consistori.
- El dia 18 ,Jaume Puigserver organitza una excursió per a la tercera edat a Cura, Randa i la Zona de Llevant. L'excursió comptà amb la subvenció de la "Caixa de Pensions"
- Dia 19 sopar de comiat dels Mitjants Informatius amb ek Batle P. Vilanova.
- Dia 23 oren possessori el nou Ajuntament , és elegit Batle el Sr. Joan Martorell.
- Dia 28 el grup de teatre d'aficionats de Campanet representa l'obra de Joan Mas "Molta feina i pocs doblers". Els beneficis es destinen a l'Oratori de Sant Miquel.
- Durant aquests dies s'acaba d'asfaltar el "Camí vell de Pollença"